

Dosarul nr. 2r-232/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Central (M. Țurcan)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (Iu. Cimpoi, A. Danilov și I. Secrieru)

DECIZIE

24 aprilie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecător
judecătorii

Mariana Pitic
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu

examinînd recursul declarat de către Podolina Xenia, reprezentată de către avocatul Gandrabur Valeriu,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr. 238 împotriva Xeniei Podolina cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată,

la acțiunea reconvențională depusă de către Xenia Podolina împotriva Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr. 238 cu privire la recunoașterea ca fiind abuzive clauzele contractuale și încasarea sumei,

împotriva încheierii din 23 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost restituit apelul declarat de către Podolina Xenia, reprezentată de către avocatul Gandrabur Valeriu,

c o n s t a t ă:

Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr. 238 a depus cerere de chemare în judecată la 22 august 2017, împotriva Xeniei Podolina, prin care a solicitat încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată.

Ulterior, Podolina Xenia a depus acțiune reconvențională la 25 iunie 2018 împotriva Cooperativei de Construcție a Locuințelor nr. 238, prin care a solicitat recunoașterea ca fiind abuzive clauzele contractuale și încasarea sumei.

Prin hotărârea din 23 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, cererea de chemare în judecată depusă de către Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr. 238 împotriva Xeniei Podolina cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată a fost admisă parțial.

S-a dispus încasarea din contul Xeniei Podolina, în beneficiul Cooperativei de Construcție a Locuințelor nr. 238 suma de 600 euro – cu titlu de datorie conform contractului de investiții nr.7/1 din 31 octombrie 2007, convertiți în lei moldovenești conform cursului oficial al Băncii Naționale a Moldovei la data executării hotărârii.

S-a dispus încasarea din contul Xeniei Podolina, în beneficiul Cooperativei de Construcție a Locuințelor nr. 238 suma de 4 600 de lei – cu titlu de datorie în formă de cotizații lunare, aprobate în cadrul Adunărilor generale ale membrilor Cooperativei de Construcție a Locuințelor nr. 238, suma de 65 097 de lei – cu titlu de datorie privind cotizațiile pentru finalizarea și darea în exploatare a blocului, aprobate în cadrul Adunărilor generale ale membrilor Cooperativei de Construcție a Locuințelor nr. 238, suma de 2 490,97 de lei – cu titlu de taxă de stat. În rest, pretențiile Cooperativei de Construcție a Locuințelor nr. 238 și acțiunea reconvențională depusă de către Xenia Podolina au fost respinse ca nefondate (f.d. 171, 186-199).

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe Podolina Xenia, reprezentată de către avocatul Gandrabur Valeriu la 1 noiembrie 2018 a contestat-o cu apel.

Prin încheierea din 14 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de scutire de la plata taxei de stat depusă de avocatul Gandrabur Valeriu în interesele Xeniei Podolina. Nu s-a dat curs cererii de apel depuse de avocatul Gandrabur Valeriu în interesele Xeniei Podolina, împotriva hotărârii din 23 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, comunicându-i-se apelantei că necesită să prezinte, dovada de plată a taxei de stat în sumă de 1 868,22 de lei, până la 18 ianuarie 2019, inclusiv (f.d. 213-216).

Prin încheierea din 23 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost restituit apelul declarat de către Podolina Xenia, reprezentată de către avocatul Gandrabur Valeriu (f.d. 227-229).

La 6 februarie 2019, Podolina Xenia, reprezentată de către avocatul Gandrabur Valeriu a declarat recurs împotriva încheierii din 23 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea recursului a indicat că instanța de apel nu a respectat normele de drept procedural și în consecință a emis o încheiere ilegală.

Recurenta în acest sens a specificat că instanța de apel, nu a ținut cont de înscrisurile anexate la dosar, care confirmă starea sa financiară.

Potrivit art. 425 Cod de procedură civilă – termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la 23 ianuarie 2019, fiind expediată în adresa recurenteii la 25 ianuarie 2019, însă date care ar certifica recepționarea acesteia de către recurentă la dosar lipsesc.

Prin urmare, recursul declarat de către Podolina Xenia, reprezentată de către avocatul Gandrabur Valeriu la 6 februarie 2019, a fost depus cu respectarea termenului prevăzut de lege.

Examinând recursul declarat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră întemeiat și care urmează a fi admis, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 427 lit. lit. b) și c) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituid pricina spre rejudecare; să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, soluționând prin decizie problema în fond.

Din materialele dosarului s-a constatat că prin încheierea din 14 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererii de apel depuse de avocatul Gandrabur Valeriu în interesele Xeniei Podolina, împotriva hotărârii din 23 octombrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Central, comunicându-i-se apelantei că necesită să prezinte, dovada de plată a taxei de stat în sumă de 1 868,22 de lei, până la 18 ianuarie 2019, inclusiv (f.d. 213-216).

Pe motiv că apelanta nu a înlăturat neajunsurile cererii de apel în termenul indicat, prin încheierea din 23 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost restituit apelul declarat de către Podolina Xenia, reprezentată de către avocatul Gandrabur Valeriu.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție analizând situația de fapt din prezenta speță, în coroborare cu probele atașate la dosar, menționează că este prematură concluzia instanței de apel, deoarece soluția acesteia este eronată, adoptată cu încălcarea normelor de procedură, care afectează legalitatea încheierii contestate și însuși conținutul unui proces echitabil.

Prin prisma art. 6 CEDO și art. 241 Cod de procedură civilă, întru asigurarea legalității și temeiniciei hotărârii, instanțele de judecată au obligația de a-și motiva hotărârile, care trebuie să cuprindă circumstanțele cauzei, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, răspunsuri la argumentele părților și legile de care s-a călăuzit instanța.

Instanța de recurs consideră oportun de a reliefa prevederile art. 85 alin. (4) Cod de procedură civilă, care statuează expres că în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, persoana fizică sau juridică este scutită de către judecător (de către instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.

Colegiul punctează că în dispoziția normei de drept procedural citate, legiuitorul a lăsat instanței de judecată prerogativa de a decide, asupra necesității scutirii integrale sau parțiale a persoanei fizice sau juridice de la plata taxei de stat, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens.

Prin urmare, instanța de recurs apreciază critic poziția instanței de ape prin care a concluzionat că apelanta-recurentă nu a prezentat probe pertinente care ar certifica starea materială precară a acesteia.

Or, încă în prima instanță, Podolina Xenia a prezentat copia a adeverinței de pensionar, în care este indicat cuantumul pensiei, care pentru perioada 1989-2017, variază de la 835,80 lei, până la 1485,65 de lei (f.d. 96, 97).

Mai mult de cât atât, la dosar este anexat și certificatul eliberat de Casa Națională de Asigurări Sociale a RM, care vizează informația despre mărimea

pensiei Xeniei Podolina pentru anii 2018, 2019, care variază între 1485,65 de lei și 1742,07 de lei (f.d. 221).

Astfel, instanța de recurs accentuează că din actele anexate la dosar, rezultă cert faptul că recurent-apelant Podolina Xenia este pensionară pentru limita de vârstă și dispune de o pensie modestă, fapt care demonstrează situația precară a acesteia.

În acest sens, instanța de recurs menționează că Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă (cauza Clinov contra Moldovei, Tudor-Comerț contra Moldovei, Teltronic-CATV contra Poloniei) a statuat că dreptul la tribunal este pus grav în discuție dacă taxa de stat este fixată într-un quantum excesiv și persoana este lipsită de resurse financiare. Curtea Europeană a arătat că în toate cazurile, instanța de judecată trebuie să examineze posibilitatea reducerii quantumului acesteia sau scutirea creditorului care invocă situația grea financiară.

Dreptul de acces la un tribunal nu este un drept absolut (cauza Golder v. the United Kingdom §-36 din 21 februarie 1975.), ci unul care poate implica anumite limitări din partea statelor contractante, în funcție de nevoile și resursele comunității și ale indivizilor (Ashingdane vs United Kingdom 28 mai 1985).

Limitările invocate sunt compatibile cu art. 6 parag. 1 CEDO, decît dacă urmăresc un scop legitim și există un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit (cauza Bellet vs France §-31, Garcia Manibardo vs Spain §-44).

Prin urmare, Colegiul punctează asupra faptului că instanța de apel nu a ținut cont de noțiunea de raport rezonabil de proporționalitate, atunci când a dispus respingerea cererii apelantei-recurente cu privire la scutirea de la plata taxei de stat pentru depunerea apelului.

Astfel, cele invocate reliefează o disproporționalitate clară admisă de instanțele de judecată în raportul relamant-pârât în sensul elucidării corecte a situației ce ține de achitarea taxei de stat.

În consecință, întru respectarea principiului egalității armelor și a dreptului la un proces echitabil, instanța de recurs concluzionează despre necesitatea casării încheierii Curții de Apel Chișinău din 23 ianuarie 2019, a scuti integral apelanta-recurent Podolina Xenia de la plata taxei de stat pentru declararea apelului și a remite cauza pentru judecarea apelului în Curtea de Apel Chișinău.

Colegiul conchide că soluția adoptată de instanța de apel prin încheierea recurată nu este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 CEDO, care statuează că orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil.

Astfel, ținând cont de faptul că concluzia instanței de apel exprimată în încheierea Curții de Apel Chișinău din 23 ianuarie 2019 este neîntemeiată, fiind prezente la caz încălcări de procedură ce afectează însăși substanța dreptului părților la un proces echitabil, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite

recursul, a casa integral încheierea recurată, a admite integral cererea privind scutirea de la plata taxei de stat pentru declararea apelului și a restitui prezenta cauză pentru judecarea apelului în instanța de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. b) și c), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de către Podolina Xenia, reprezentată de către avocatul Gandrabur Valeriu.

Se casează încheierea din 23 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr. 238 împotriva Xeniei Podolina cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată, la acțiunea reconvențională depusă de către Xenia Podolina împotriva Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr. 238 cu privire la recunoașterea ca fiind abuzive clauzele contractuale și încasarea sumei, cu pronunțarea unei noi hotărâri sub formă de încheiere prin care:

Se admite cererea înaintată de Xenia Podolina, cu privire la scutirea de la plata taxei de stat, pentru declararea apelului.

Se scutește integral Xenia Podolina de la plata taxei de stat în mărime de 1 868,22 de lei, pentru declararea apelului.

Cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr. 238 împotriva Xeniei Podolina cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată, la acțiunea reconvențională depusă de către Xenia Podolina împotriva Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr. 238 cu privire la recunoașterea ca fiind abuzive clauzele contractuale și încasarea sumei, se remite în instanța de apel – Curtea de apel Chișinău, pentru judecarea apelului în fond.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței, judecător

Mariana Pitic

judecătorii

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu